

Ανακαλύπτω τον Υμηττό

Εκδότης
ΚΕΛΛΥ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ-ΚΑΛΕΝΤΗ

Κείμενο
ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΥ

Εικονογράφηση
ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ

Σχεδιασμός έκδοσης
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΤΖΟΚΑ

Επεξεργασία εικόνων
INDIGO GRAPHICS

Ομάδα έργου Σ.Π.Α.Υ.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Δασολόγος-Περιβαλλοντολόγος MSC

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΥΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ
Τεχνολόγος-Δασοπόνος

ΝΙΚΟΣ ΚΙΟΥΣΗΣ
Περιβαλλοντολόγος

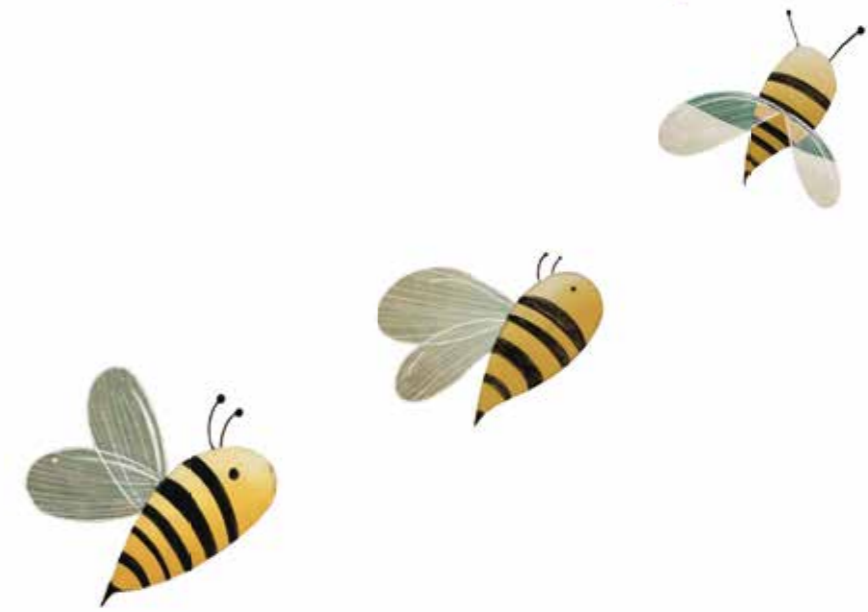
Ανάδοχος του έργου
MCN STUDIOS IKE

Η έκδοση χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του έργου
Υπηρεσία Ενημέρωσης και Προβολής Δράσεων
του προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης» του Μέτρου Α.Τ.06.

ISBN 978-960-594-109-3

Ανακαλύπτω τον Υμηττό

Αγαπημένα μας παιδιά, αγαπητοί εκπαιδευτικοί και αγαπητοί γονείς,

Ο Υμηττός είναι το οξυγόνο μας, είναι η ξέγνοιαστη πεζοπορία μας, η στιγμή της ελευθερίας και της επαφής μας με τη φύση. Είναι το βουνό της καρδιάς μας, με μια μοναδική φυσική ομορφιά και σπουδαία ιστορική αξία.

Αυτή την τεράστια φυσική και πολιτιστική κληρονομιά έχουμε ιερό καθήκον να τη διαφυλάξουμε και να την παραδώσουμε στις επόμενες γενιές.

Θέλοντας, λοιπόν, να σας ταξιδέψουμε στις ομορφιές του Υμηττού, δημιουργήσαμε ένα βιβλίο για όλους εσάς, αφιερωμένο στο βουνό που τόσο αγαπάμε. Μέσα από αυτό το βιβλίο θα έχετε την ευκαιρία να εξερευνήσετε κάθε γωνιά του Υμηττού, να μάθετε σημαντικές πληροφορίες για το δάσος και τα είδη που φιλοξενεί, να γνωρίσετε τον ιστορικό πλούτο που διαθέτει. Είμαι σίγουρος πως αυτή η περιήγηση θα σας κάνει να αγαπήσετε το βουνό μας ακόμα περισσότερο.

Η δημιουργία της συγκεκριμένης έκδοσης εντάσσεται στο εμβληματικό έργο που υλοποιεί ο Σύνδεσμος Προστασίας & Ανάπτυξης Υμηττού (Σ.Π.Α.Υ.) μέσω του Προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης», με σκοπό τη θωράκιση και την ανάδειξη του δασικού μας οικοσυστήματος.

Το βουνό είναι υπόθεση δική σας, γιατί εμείς το έχουμε δανειστεί από το μέλλον που είστε εσείς.

Γιάννης Κωνσταντάτος
Πρόεδρος Σ.Π.Α.Υ.
Δήμαρχος Ελληνικού - Αργυρούπολης

Υμηττός, ένας παράδεισος στην Αθήνα

Ποιος θα το έλεγε! Φέτος το καλοκαίρι που μείναμε στην Αθήνα, ότι θα κάναμε τις πιο όμορφες διακοπές. Κι αυτό το χρωστάμε στη θεία Αγάπη, που εκτός από τα βιβλία της, τη μεγάλη της αγάπη, αγαπάει κι εμάς, την οικογένειά της, πολύ. Φανταστείτε ότι στο μικρό διαμέρισμά της στον Υμηττό, έχει σε κάθε δωμάτιο βιβλιοθήκη και φωτογραφίες μας.

«Καλώς ήρθατε!» μας είπε μόλις άνοιξε την πόρτα. «Έτοιμοι για περιπέτεια; Ο “μεγάλος γίγαντας” μας περιμένει!»

«Ποιος;» απόρησε η μαμά, που είχε ήδη τακτοποιηθεί στη μικρή, πανέμορφη βεράντα με την υπέροχη θέα και τα φροντισμένα φυτά της θείας.

«Για κοιτάξτε!» είπε η θεία και έδειξε προς το βουνό. «Ο Υμηττός είναι ένα τεράστιο... ξαπλωτό βουνό. Πάντα έλεγαν πως είναι ο παράδεισος της Αθήνας. Η πιο ψηλή κορφή του, η Φωλιά του Αετού, ήταν αφιερωμένη στον θεό Δία. Έχουν βρει εκατοντάδες όστρακα με το όνομά του. Λένε πως οι άνθρωποι έκαναν σπονδές για να δροσίξει την Αθήνα. Τα παλιά χρόνια, όταν έρχονταν ξένοι με καράβι, βλέποντάς τον, έλεγαν: “Oh! C’est très longue!”. Τρε-λονγκ από δω, τρε-λονγκ από κει, τελικά, τον είπαν “Τρελό”! Άλλοι, βέβαια, λένε πως, επειδή οι κάτοικοι, από τα αρχαία χρόνια, τον παρατηρούσαν για να προβλέψουν τον καιρό και σχεδόν πάντα έκαναν λάθος, τον είπαν “Τρελοβούνι”. Αν ανέβεις εκεί, από τη μία βλέπεις την Πεντέλη, την Πάρνηθα, το Αιγάλεω...»

«Στο Αιγάλεω κάθισε ο Ξέρξης για να δει τη ναυμαχία στη Σαλαμίνα, αλλά στο τέλος είδε... την ήττα του!» συμπλήρωσα για να δείξω κι εγώ τις γνώσεις μου.

«Σωστά, Ανθή μου!» είπε η θεία και συνέχισε: «Και από την άλλη, έχεις θέα τον Σαρωνικό, την Αίγινα και στο βάθος την Πελοπόννησο. Τον Υμηττό, λοιπόν, θα εξερευνήσουμε από αύριο κιόλας!»

Καισαριανή

Καπέλα, σακίδια, αθλητικά, προμήθειες και πρωινή εκκίνηση. Που σημαίνει ξύπνημα από νωρίς για να πάρεις τα βουνά!

Το ηλεκτρικό κόκκινο αυτοκίνητο της θείας ανηφόριζε κι έμοιαζε με μεγάλο σκαθάρι ανάμεσα στην καταπράσινη διαδρομή.

Πρώτος σταθμός, το μοναστήρι της Καισαριανής.

«Το μοναστήρι είναι χτισμένο σε μια κοιλάδα», ξεκίνησε να λέει η θεία, που ήταν η καλύτερη ξεναγός στον κόσμο και ήξερε τα πάντα για τον Υμηττό. «Εδώ, στα αρχαία χρόνια είχαν χτίσει ναό στη θεά Δήμητρα και μαζί με αυτή λάτρευαν και άλλες γυναικείες θεότητες. Αργότερα, στο ίδιο σημείο έφτιαξαν χριστιανική εκκλησία. Με τα χρόνια, έχτισαν μαγειρεία, κελιά, τραπεζαρίες κι έγινε μοναστήρι που σήμερα είναι μουσείο».

Αφήσαμε το αυτοκίνητο έξω από το μοναστήρι. Στην πέτρινη πύλη του καθόταν μια πέρδικα. Μας παρατηρούσε που περπατούσαμε. Έμεινα να την κοιτάζω κι εγώ.

Πέρασε ξυστά από δίπλα μας και στάθηκε σε έναν πλάτανο με μια βρύση κοντά του. Σαν να ζητούσε να την ακολουθήσουμε. Αυτό κάναμε! Σε λίγο μπήκαμε σε ένα μονοπάτι γεμάτο δέντρα.

«Είμαστε στο Αισθητικό Δάσος!» είπε η θεία. «Το δάσος αυτό δημιουργήθηκε από αναδασώσεις. Τα δέντρα έχουν φυτευτεί ένα προς ένα από ανθρώπινα χέρια».

«Μοσχοβολάει ο τόπος!» αναφώνησε η μαμά.

Τα δέντρα και τα φυτά είχαν πάνω ταμπελίτσα με την ονομασία τους: δάφνη, κουτσουπιά, χαρουπιά, τραχεία πεύκη, πουρνάρι, αριά, δενδρολίβανο, μυρτιά, κυπαρίσσι, αγριελιά, θυμάρι, ρίγανη...

Επισκεφθήκαμε το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και το Φραγκομονάστρο με τα αρχαία του και καταλήξαμε σε ένα ξέφωτο. Ακολουθήσαμε την πέρδικα που πήρε το μονοπάτι προς την κορυφή ενός βράχου. Από κάτω υπήρχε μια σπηλιά που την είχαν κάνει εκκλησάκι. Μάλλον εδώ ήθελε να μας οδηγήσει.

Η πέρδικα πέταξε μακριά και χάθηκε στα δέντρα. Πήραμε κι εμείς τον δρόμο της επιστροφής.

«Αύριο μας περιμένει ο Πετροκόρακας», είπε η θεία κι εμείς αρχίσαμε τις ερωτήσεις, αλλά εκείνη κρατούσε το στόμα της κλειστό...

Παπάγου • Χολαργός

Αυτή τη φορά, δεν χρειάστηκε ξυπνητήρι. Σηκώθηκα νωρίς από μόνη μου. Ανυπομονούσα για τη νέα εξερεύνηση!

«Τι έχεις σκεφτεί για σήμερα;» ρώτησε όλο περιέργεια η μαμά.

«Ξεκινάμε από τις κηπουπόλεις του Παπάγου και του Χολαργού...»

«Αχ, η πόλη με τους κήπους και τις καταπράσινες αυλές! Ανθή μου, εδώ έχτισαν το νοσοκομείο “Σωτηρία” για όσους έχουν αναπνευστικά προβλήματα. Όλη η περιοχή είναι γεμάτη πεύκα και δέντρα! Αληθινός πνεύμονας».

«Δεν θα κάνουμε πεζοπορία, δηλαδή;» ρώτησα ανήσυχα.

«Φυσικά! Θα πάμε στο Κορακοβούνι», απάντησε η θεία Αγάπη.

«Εκεί μένει ο Πετροκόρακας που έλεγες χθες;»

Δεν ξέρω για ποιο λόγο, αλλά η θεία γέλασε με την ερώτησή μου.

Το κόκκινο ηλεκτρικό αυτοκινητάκι πέρασε από το εκκλησάκι της Παναγίας της Ελεούσας. Πολλοί εκδρομείς περπατούσαν κι άλλοι έκαναν ποδήλατο.

«Είμαστε στον λόφο του Πετροκόρακα! Από εδώ ξεκινούν πολλά μονοπάτια», άρχισε η θεία κι εμείς τεντώσαμε τα αυτιά μας μη χάσουμε λέξη. «Από εδώ πηγάζει και ο Ιλισός ποταμός, που το 1936 αποφασίστηκε να καλυφθεί η κοίτη του... Ευτυχώς, οι κάτοικοι φροντίζουν όλη την περιοχή και συχνά την αναδασώνουν».

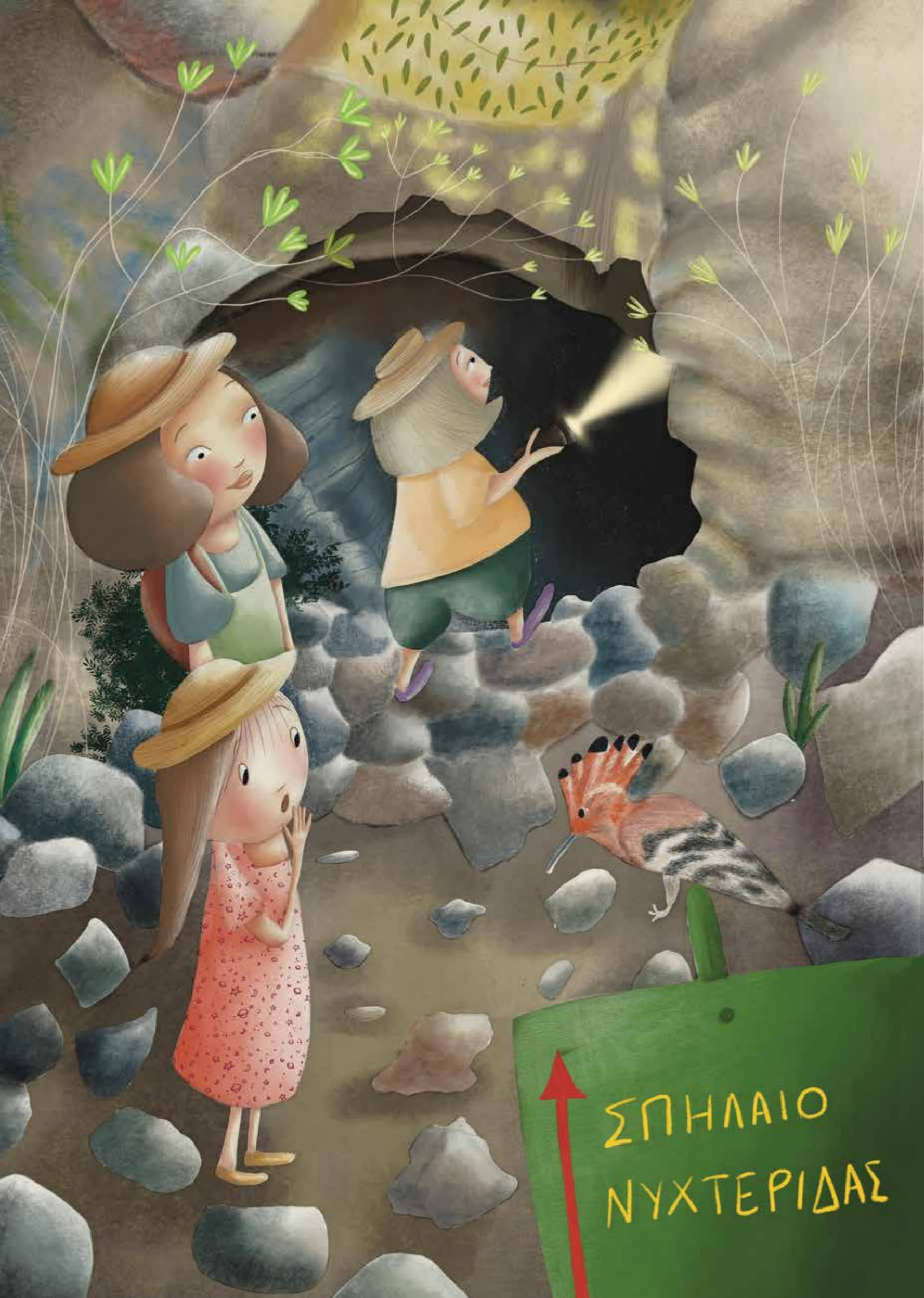
Συνεχίσαμε τον φιδίσιο δρόμο γύρω από τον Πετροκόρακα και κατευθυνθήκαμε προς την επόμενη ψηλότερη κορφή του Υμηττού, το Κορακοβούνι. Στο βάθος, στην κορυφή, φαινόταν ο σωρός από πέτρες του Πύργου. Ο αέρας σφύριζε δυνατά περνώντας ανάμεσά τους.

Πήραμε το μονοπάτι ανάμεσα στα πεύκα με τους ψηλόλιγνους κορμούς που φτάνουν στον ουρανό κι εκεί μας περίμενε μια έκπληξη.

«Κοιτάξτε!» είπα χαμηλόφωνα, κρατώντας την αναπνοή μου.

Ήταν ένας κότσυφας! Μαύρος, κατάμαυρος, με πορτοκαλί ράμφος. Περπατούσε χάρω, ανάμεσα από τους κορμούς των δέντρων. Μείναμε να τον παρατηρούμε ακίνητες για να μην τον τρομάξουμε, ώσπου ανέβηκε σε ένα χαμηλό κλαδί και ξεκίνησε να κελαηδάει.

Αγία Παρασκευή

Η μέρα από νωρίς φαινόταν ζεστή. Σειρά είχαν τα σπήλαια! Πήγαμε βόρεια, στην Αγία Παρασκευή. Περάσαμε από το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Κυνηγού, κοντά στη βόρεια κορυφή του Υμηττού. Η θεία μάς είπε ότι πήρε το όνομά του από τον ιδρυτή του μοναστηριού, τον Βασίλειο Κυνηγό. Το μοναστήρι χτίστηκε την περίοδο της Τουρκοκρατίας, μετά κατεδαφίστηκε για να οχυρώσουν με τα υλικά του την Ακρόπολη κι έπειτα χτίστηκε ξανά... Τα αρχαία χρόνια, στο σημείο εκείνο υπήρχε ναός αφιερωμένος στον θεό Απόλλωνα.

Αφήσαμε το αυτοκίνητο και πήραμε τον χωμάτινο δρόμο προς τα Γλυκά Νερά για το Σπήλαιο της Νυχτερίδας. Περπατούσαμε το βραχώδες μονοπάτι, ώσπου ακούσαμε έναν ήχο σαν φλάουτο.

«Ένας τσαλαπετεινός», ψιθύρισε η μαμά. «Να τος! Ψάχνει τροφή, σκουλήκια και ζουζούνια. Γι' αυτό είναι χαμηλά στο έδαφος με το κανελί του λοφίο τεντωμένο σαν βεντάλια».

Φτάσαμε σε μια μικρή τρύπα. Ήταν η είσοδος του σπηλαίου. Χρειαζόμασταν φακό μπαίνοντας στο μεγάλο τούνελ και έπρεπε να προσέχουμε πού πατάμε γιατί ήταν όλο πέτρες και βράχια. Στο βάθος, το σπήλαιο έμοιαζε με τεράστιο στόμα καρχαρία. Είχε δροσιά. Η θεία έριξε φως στα τοιχώματα και σε μια άκρη φάνηκε ένας μαύρος λεκές: ήταν μια οικογένεια νυχτερίδων που κοιμόταν κρεμασμένη ανάποδα.

«Σιγά... Πάμε πίσω προσεκτικά μην τις ενοχλήσουμε», συμφωνήσαμε όλες μαζί και γυρίσαμε αθόρυβα στο μονοπάτι μας.

Επόμενος σταθμός ήταν το Σπήλαιο του Λιονταριού που βρίσκεται προς τη μεριά της Καισαριανής.

«Ποια είναι η ιστορία του, θεία Αγάπη;» ρώτησα γεμάτη περιέργεια.

«Ο θρύλος λέει ότι εδώ κατοικούσε ένα λιοντάρι που τρόμαζε τους ανθρώπους. Μια μέρα, ο Άγιος Νικόλαος το μαρμάρωσε και έπαψε πια η απειλή. Πιο παλιά όμως, τα αρχαία χρόνια δηλαδή, εδώ είχαν φτιάξει ναό στον θεό Πάνα και στις Νύμφες. Οι αρχαιολόγοι το κατάλαβαν γιατί στο σπήλαιο βρέθηκαν εργαλεία και πολλά πήλινα και λίθινα ειδώλια γυναικείων μορφών και του θεού Πάνα».

Η είσοδος ήταν μικρή, σαν σχισμή ανάμεσα στους βράχους. Στο εσωτερικό, όταν ρίξαμε ξανά φως, είδαμε σταλαγμίτες και σταλακτίτες να δημιουργούν τη μορφή ενός τεράστιου μανιταριού και μιας καμήλας. Κάναμε απόλυτη ησυχία κι ακούσαμε τις σταγόνες νερού που ακόμα στάζουν από την οροφή και συνεχίζουν να δημιουργούν τη διακόσμηση του σπηλαίου. Ποιος ξέρει πώς θα είναι σε μερικές εκατοντάδες χρόνια;

Ζωγράφου

Οι πρώτες μέρες στην Αθήνα έχουν περάσει σαν νερό.

Σήμερα, η μαμά πρότεινε να επισκεφθούμε την Πανεπιστημιούπολη, στου Ζωγράφου.

«Ανθούλα μου, η περιοχή είναι κέντρο πολιτισμού και τεχνών, περιτριγυρισμένη από πάρκα, όπως το πάρκο Γουδή. Κάποιες από τις βίλες που χτίστηκαν τον περασμένο αιώνα υπάρχουν έως σήμερα και έχουν γίνει μουσεία, όπως του ζωγράφου Γιώργου Γουναρόπουλου και της ηθοποιού Μαρίας Κοτοπούλη, όπου φιλοξενείται και το Μουσείο Ελληνικού Θεάτρου Σκιών. Φτάνοντας στον Υμηττό, όλα τα κτίρια είναι του Πανεπιστημίου και για τους φοιτητές».

Ξεκινώντας την πορεία μας, περάσαμε από το Βάραθρο της Μονής Αστερίου. Από μακριά έμοιαζε με τρύπα. Σαν πηγάδι που το έχουν κλείσει με πλέγμα.

«Το βάραθρο έχει πολλές “αίθουσες”», είπε η θεία. «Στα τοιχώματα μπορεί κανείς να δει το πανέμορφο κυανό μάρμαρο του Υμηττού, που χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι για να φτιάχνουν μνημεία».

Φτάσαμε στον Πύργο της Ανθούσας λαχανιασμένες από την ανηφόρα. Ο Πύργος, αν και εγκαταλελειμμένος εδώ και τριακόσια χρόνια, μας εντυπωσίασε. Πέτρινος και τετράγωνος, με μικρές ή μεγαλύτερες τρύπες για πόρτα και παράθυρα. Η θεία είπε ότι μάλλον τον είχαν φτιάξει Τούρκοι για να επιβλέπουν την περιοχή.

Παρόλο που ο Πύργος ήταν ανάμεσα σε δέντρα και θάμνους, είχε θέα όλη την Αθήνα! Η ατμόσφαιρα ήταν τόσο καθαρή που βλέπαμε τα πλοία να πλησιάζουν στον Πειραιά ή να φεύγουν...

Στο τέλος της διαδρομής μάς περίμενε η πετρόχτιστη Μονή Αστερίου με τις πήλινες γλάστρες και τα πολύχρωμα λουλούδια. Τα αρχαία χρόνια, ο ιστορικός Διόδωρος είχε χτίσει εκεί ένα διδασκαλείο. Ύστερα έγινε μοναστήρι με τεράστια βιβλιοθήκη, που το 1687 και στην Επανάσταση του 1821 μεταφέρθηκε στη Σαλαμίνα, ενώ το μοναστήρι εγκαταλείφθηκε.

Στο μοναστήρι επικρατούσε απόλυτη ησυχία. Μόνο το βουητό από τις μέλισσες ακουγόταν. Οι θάμνοι και τα αρωματικά φυτά δημιουργούσαν γι' αυτές έναν παράδεισο από βότανα. Χάρμα οφθαλμών! Τα αρχαία χρόνια οι μέλισσες έφτιαχναν την τροφή των θεών. Αργότερα, οι Νύμφες δίδαξαν στους ανθρώπους την τέχνη της μελισσοκομίας, που εξασκούν μέχρι σήμερα.

«Λένε πως τα δύο μοναστήρια, του Αστερίου και της Καισαριανής, ενώνονται με μια υπόγεια στοά», μας είπε η θεία καθώς γυρνούσαμε πίσω, κεντρίζοντάς μας ξανά το ενδιαφέρον και την περιέργεια.

Βύρωνας

«Σήμερα, σειρά έχει ο λόφος Κοπανά. Το Θέατρο Βράχων», είπε η θεία Αγάπη.

«Το ξέρω αυτό το θέατρο! Είναι στον Βύρωνα», της απάντησα ενθουσιασμένη και συνέχισα περιγράφοντας την εμπειρία μου εκεί.

Η θεία μάς πήγε στην επάνω μεριά για να δούμε τη θέα. Έμοιαζε σαν να είχαν κόψει το βουνό και ξαφνικά γινόταν γκρεμός, που φιλοξενούσε θέατρα και γήπεδα.

«Εδώ, από τα αρχαία χρόνια υπήρχαν λατομεία. Τα γνωστά λατομεία της Εργάνης και του Κακορέματος».

Ξαναπήκαμε στο κόκκινο αυτοκινητάκι και οδηγηθήκαμε προς τον Υμηττό. Η θεία Αγάπη είπε ότι μας περιμένει μια έκπληξη. Πόσα άλλα εντυπωσιακά πράγματα θα δούμε σε αυτό το βουνό! Δεν έβλεπα την ώρα...

Περπατούσαμε σε ένα μονοπάτι γεμάτο θάμνους και πόες με τον ήλιο να μας λούζει. Αναγνώριζα πια πολλά φυτά. Ανάμεσά τους ανακάλυψα και μια πανέμορφη άγρια ορχιδέα. Ήταν μικροσκοπική και μοβ. Πήγα να την κόψω και η θεία με πρόλαβε.

«Είναι σεβασμός και αγάπη, όχι μόνο να μην καταστρέφουμε αλλά και να αφήνουμε το περιβάλλον όπως το βρήκαμε», μου είπε.

Κάποια στιγμή, φτάσαμε σε ένα σημείο που το μονοπάτι γινόταν στενό, γεμάτο χαλίκια. Ακολουθήσαμε με προσοχή τη θεία και τι να δούμε! Μπροστά στα μάτια μας εμφανίστηκε ένα μικρό κτίσμα σαν πέτρινη καλύβα.

«Είναι το Δρακόσπιτο», εξήγησε η θεία και μας άφησε να εξερευνήσουμε τον χώρο.

Κάποιος είχε φτιάξει με τεράστιες πέτρες και βράχους, που ισορροπούσαν μεταξύ τους, ένα μικρό σπιτάκι με σκεπή από μαρμάρινες πλάκες που έμοιαζαν με πυραμίδα.

«Μα πώς στερεώνονται χωρίς να πέφτουν;» ρώτησα όλο απορία.

«Λένε πως τα Δρακόσπιτα φτιάχτηκαν τρεις χιλιάδες χρόνια πριν και ότι είναι η αρχαιότερη κατοικία που έχει βρεθεί ποτέ. Τα Δρακόσπιτα του Υμηττού πιστεύουν ότι τα έχουν φτιάξει οι Δρύοπες, ένας αρχαίος ελληνικός λαός, για να τιμούν τον θεό Δία και την Ήρα. Λένε κιόλας ότι σε αυτό φιλοξενήθηκε ο σπουδαίος φιλόσοφος, ο Πλάτωνας. Άλλοι λένε πως τα έφτιαξαν προς τιμήν του Ηρακλή, που ήταν προστάτης των λατόμων, και άλλοι πως χρησιμοποιήθηκαν ως κατάλυμα για τους λατόμους. Όμως, την αλήθεια ίσως δεν θα τη μάθουμε ποτέ!»

Αφού παρατηρήσαμε καλά την περιοχή, είδαμε ότι γύρω από το Δρακόσπιτο είχαν φυτρώσει πολλές μικρές ορχιδέες. Μικρά και μεγάλα θαύματα της φύσης!

Παιανία • Γλυκά Νερά

«Είναι ήρεμη και φιλική και αγαπάει τη ζέστη, τον ήλιο και το φρέσκο χορταράκι...» ξεκίνησε η θεία Αγάπη τη μέρα με αίνιγμα.

Μπήκαμε στο ηλεκτρικό αυτοκινητάκι μας και πήραμε τον δρόμο γύρω από το βουνό. Θα πηγαίναμε από την άλλη πλευρά του Υμηττού. Βόρεια και ανατολικά. Στα Γλυκά Νερά, που λέγονται έτσι εξαιτίας των γλυκών νερών που βρέθηκαν σε ένα πηγάδι. Για όλους, όμως, είναι η περιοχή του λιονταριού, από το μαρμάρινο λιοντάρι που βρέθηκε στα σύνορα της Παιανίας με την Παλλήνη.

«Τους χειμώνες κοιμάται βαθιά στα λαγούμια που σκάβει. Στο σώμα της έχει το κόκαλο απ' έξω και ζει εδώ και εκατομμύρια χρόνια στη Γη», συνέχισε το αίνιγμα η θεία, όσο εγώ παρατηρούσα τους ελαιώνες και τα πευκοδάση από το ανοιχτό παράθυρο.

Σταματήσαμε για λίγο σε ένα λιβάδι. Καθίσαμε στη δροσιά των δέντρων να φάμε το κολασιό μας. Άκουσα ένα σούρσιμο δίπλα μου. Και τότε εμφανίστηκε μια τεράστια χελώνα. Την έβλεπα να κινείται αργά και κάθε τόσο να σταματάει για να μασουλήσει το χορταράκι.

«Να την πάρουμε μαζί μας;» ρώτησα με λαχτάρα, αλλά η μαμά είπε ότι αν την πάρουμε, όσο κι αν τη φροντίσουμε, θα νιώθει φυλακισμένη και δυστυχισμένη μακριά από το σπίτι της.

«Η φύση είναι το σπίτι της και μόνο εδώ μπορεί να ζει ελεύθερη».

Ακολουθήσαμε τον μεγάλο δρόμο. Οι ταμπέλες μάς οδηγούσαν στο Κουτούκι. Στην τεράστια σπηλιά, δηλαδή, που νόμιζαν ότι είναι πηγάδι! Η ιστορία λέει ότι πριν από εκατό χρόνια περίπου, έπεσε στο πηγάδι μια κατσίκα. Κι ο βοσκός μπήκε σε έναν κουβά για να τον κατεβάσουν με σκοινί να τη βρει. Κατέβαινε, κατέβαινε, κατέβαινε... Αφού έφτασε στον πάτο, ανακάλυψε πως το πηγάδι ήταν ένα τεράστιο πανέμορφο σπήλαιο. Γεμάτο σταλακτίτες, σταλαγμίτες και κολόνες ψηλές, που με το πέρασμα του χρόνου οι άνθρωποι τους έδιναν ονόματα: «ηλιόλουστο δάσος», «Ολυμπιακή δάδα», «λευκός καταρράκτης», «πλατεία ονείρων»... Ανυπομονούσα να φτάσουμε, να περπατήσω μέσα στη σπηλιά και να δω όλες αυτές τις ομορφιές!

Κορωπί

Αρχίσαμε να ανηφορίζουμε το μονοπάτι της Σφηπτίας οδού. Από τα αγριολούλουδα, σχεδόν δεν βλέπαμε πού να πατήσουμε. Κάποτε, το μονοπάτι ένωνε το Κορωπί με την Αθήνα. Από τα βάθη της αρχαιότητας, ήταν η πιο σύντομη και εντυπωσιακή διαδρομή. Συνεχίσαμε αριστερά τη στράτα προς τον λόφο.

«Να, το πηγάδι της Ντούκας. “Υδωρ διαυγές και εύγευστο” έγραφαν οι εφημερίδες της περιοχής για τον τόπο με τα 67 πηγάδια. Σήμερα σώζονται 38... Από την αρχαιότητα έφτιαχναν υπόγεια υδραγωγεία και στοές για να βρίσκουν νερό. Καθένα ενωνόταν με μικρά πηγάδια. Πιο γνωστά είναι το πηγάδι του Τόχι και το υδραγωγείο της Χαλιδούς, που η σήραγγά του είναι 5 μέτρα κάτω από τη γη και καταλήγει σε μια πηγή με μαρμάρινη επιγραφή».

Στο βάθος διακρίναμε το εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία. Οι αναμμένες δάδες μάς οδηγούσαν εκεί. Προχωρήσαμε τον φιδογουριστό χωμάτινο δρόμο. Πέρασαμε πλάι από τα απομεινάρια του Ναού του Όμβριου Δία και καταλήξαμε στον Προόψιο Απόλλωνα και το εκκλησάκι. Καθίσαμε στη δροσιά του μεγάλου πλάτανου να ξεκουραστούμε και να απολαύσουμε τη θέα που ήταν υπέροχη.

«Η λέξη “όμβριος”, ξεκίνησε χαμηλόφωνα η θεία, «έρχεται από τη λέξη “όμβρος” που σημαίνει βροχή. Οι αρχαίοι έκαναν δεήσεις στον Δία για να στέλνει ήπιο κλίμα και καλές βροχές για τα χωράφια τους. “Προόψιος” σημαίνει αυτός που βλέπει από πριν, που προβλέπει. Ο ναός του Απόλλωνα είναι στο σημείο από όπου η πρώτη ακτίνα του ήλιου περνάει στη δυτική πλευρά της Αττικής».

Όσο η θεία Αγάπη μιλούσε, εγώ περιεργαζόμουν τα πεσμένα πλατανόφυλλα. Ήταν τεράστια! Έβαλα ένα ανάμεσα σε δύο κόλλες χαρτί κι άρχισα να ζωγραφίζω για να βγει το αποτύπωμά του. Η θεία μού χαμογέλασε. Αυτή τη φορά μπορούσα να το πάρω μαζί μου.

«Και γιατί έχτισαν το εκκλησάκι τόσο κοντά στον αρχαίο ναό;»

«Ακούστε, λοιπόν, αυτό το παράδοξο. Ο Απόλλωνας ήταν ο θεός του φωτός. Αντίστοιχα και τον Προφήτη Ηλία τον τιμούν ως αυτόν που έχει και φέρει τη φωτιά, γι’ αυτό και κάθε χρόνο, παραμονή της γιορτής του όπως σήμερα, ανάβουν δάδες».

Η θεία και η μαμά συνέχισαν να κουβεντιάζουν. Εγώ κοίταζα μακριά τον κάμπο προσπαθώντας να διακρίνω τους δρόμους. Όλα ήταν λουσμένα με το πορτοκαλί χρώμα του δειλινού. Άρχισα να φαντάζομαι την πλαγιά γεμάτη από μπαμπακιστές τούφες, αφού, όπως περιέγραφε η θεία, τα παλιά χρόνια βοσκούσαν κοπάδια με πρόβατα. Έκλεισα τα μάτια μου κι ήταν σαν να ερχόταν στ’ αυτιά μου ο μακρινός, ήρεμος ήχος των κουδουνιών...

Δάφνη • Υμηττός

Η μέρα ήταν πολύ ζεστή κι αποφασίσαμε να μείνουμε στο δροσερό σπίτι της θείας Αγάπης, δίπλα από το πάρκο Αλεξάνδρου Άρη. Από την περιοχή αυτή καταγόταν ο μεγάλος φιλόσοφος Σωκράτης και ο δίκαιος Αριστείδης, που το 490 π.Χ. πολέμησε στη μάχη του Μαραθώνα. Εκείνα τα χρόνια λεγόταν δήμος Αλωπεκής. Πολύ αργότερα, δηλαδή πριν από εκατό χρόνια περίπου, την περιοχή την έλεγαν Κατσιπόδι. Άλλοι λένε πως ονομαζόταν έτσι από τα πολλά κασιόκια που έβοσκαν, άλλοι επειδή η εκκλησία φιλοξενούσε γύρω της τις κασιόκες κι άλλοι επειδή την περιοχή και τα κτήματα τα είχε ένας αγρότης με αυτό το όνομα. Αργότερα, πήρε το όνομα Δάφνη και το κομμάτι κοντά στο βουνό, το παλιό Σπιθάρι, το είπαν Υμηττός.

Είχα καθίσει στο στρογγυλό τραπέζακι στο μπαλκόνι μαζί με τη μαμά και κοιτάζαμε τις φωτογραφίες που είχαμε τραβήξει όλες αυτές τις μέρες που επισκεπτόμασταν τον ξαπλωτό γίγαντα, τον Υμηττό.

Λουλούδια λευκά, κίτρινα, ροζ, μοβ... όλα τα χρώματα του ουράνιου τόξου πάνω τους και όλες οι αποχρώσεις του πράσινου. Αλλά και δέντρα. Κυπαρίσσι, χαρουπιιά, κουτσουπιιά, πουρνάρι, πεύκο, ελιά, ακακία, πικροδάφνη... ό,τι μπορεί να βάλει ο νους σου!

«Πού να βλέπατε τι γίνεται την άνοιξη! Ο Υμηττός μοσχοβολάει και γίνεται μαβής από το θυμάρι που φυτρώνει παντού... Όπου κι αν κοιτάξει κανείς, φυτρώνουν λουλούδια κι αγριολούλουδα. Ακόμα και μέσα από τις σχισμές των βράχων, ακόμα και στους πιο απότομους γκρεμούς!»

«Αυτό είναι το θαύμα της ζωής!» είπε η μαμά χαμογελώντας.

Σταμάτησα σε μια φωτογραφία. Δεν θυμόμουν πού την είχαμε τραβήξει και πώς λένε το λουλούδι που έδειχνε.

«Να, το “βατόμουρο του αγρού”! Η κυανή κενταύρια», είπε η θεία Αγάπη, που ήξερε όλες τις ονομασίες των λουλουδιών. «Ο μύθος λέει ότι όταν ο Κένταυρος πάλευε με τον Ηρακλή εναντίον της Λερναίας Ύδρας, τραυματίστηκε και χρησιμοποιήσε κενταύρια στην πληγή του. Σήμερα, το χρησιμοποιούν ως ανθόνερο, καθαρίζουν το πρόσωπο και απαλύνουν τους πόνους των ματιών».

Στάθηκα ώρα να το κοιτάζω. Ύστερα πήρα χαρτί και ξυλομπογιές και ζωγράφισα ένα μπουκέτο από αυτά τα μπλε, σαν μικρούς αχινοούς, λουλούδια!

Ηλιούπολη

Καπέλο, αντηλιακό, κλειστά παπούτσια, δροσερό νερό, μαστούνια για το περπάτημα... ήταν λίγα από αυτά που πήραμε μαζί μας. Πρώτη φορά θα περπατούσα με μαστούνια!

«Σήμερα, θα πάρουμε το αρχαίο μονοπάτι και θα γνωρίσουμε τον άνυδρο Υμηττό. Είναι βραχώδης και τραχύς. Γεμάτος πέτρες και βράχια. Θα ξεκινήσουμε από την πόλη του ήλιου, την Ηλιούπολη, και θα διασχίσουμε την κορυφή του, από όπου θα βλέπουμε ανατολικά και δυτικά, ταυτόχρονα», μας προετοίμασε η θεία.

Αφήσαμε το αυτοκίνητο στον χωμάτινο δρόμο. Μέχρι να συγκεντρωθεί όλη η ορειβατική ομάδα, παρατηρούσαμε γύρω μας. Πότε προς τη θάλασσα, πότε προς το βουνό. Η θέα ήταν μαγευτική. Βγάλαμε έναν χάρτη να εντοπίσουμε τι βλέπουμε. Μπροστά η Σαλαμίνα και η Αίγινα, πίσω τους η Πελοπόννησος. Στο κέντρο της μεγαλούπολης ο Παρθενώνας και στο βάθος τα Γεράνεια όρη και το όρος Πατέρας.

«Ανθή μου, κοίταξε μια σπηλιά!» είπε η μαμά και μου έδωσε τα κιάλια. «Αυτή ήταν η μία από τις δύο κρυψώνες του λήσταρχου Νταβέλη. Η άλλη ήταν στην Πεντέλη και λένε πως με μια στοά έφτανε στο κέντρο της Αθήνας, εκεί όπου σήμερα είναι ο σταθμός Δουκίσσης Πλακεντίας του Μετρό. Τότε, το 1840 περίπου, η περιοχή ήταν γεμάτη δέντρα και η σπηλιά του Νταβέλη δεν φαινόταν από μακριά».

Η πεζοπορία ξεκίνησε. Στρίψαμε αριστερά για να μπούμε σε ένα μονοπάτι που δύσκολα μπορούσες να διακρίνεις. Πατούσαμε πάνω σε πέτρες και βράχια που από μέσα τους φύτρωναν φρύγανα με μοβ ή κίτρινα ανθάρια. Όλοι μας, ο ένας πίσω από τον άλλο, ακολουθούσαμε τον κύριο Δημήτρη, τον ομαδάρχη, φτιάχνοντας ένα τεράστιο φίδι πίσω του.

«Αυτό είναι το μνημείο του Γιώργου Μιχαηλίδη. Ήταν ο πατέρας της ελληνικής ορειβασίας και αναρρίχησης. Ήξερε όλα τα βουνά της Ελλάδας. Είχε σκαρφαλώσει κάθε ορθοπλαγιά!» μας είπε ο κύριος Δημήτρης.

Κάποια στιγμή σκοτεινίασε. Σαν να συννέφιασε απότομα. Ήμασταν στην πλαγιά των αναρρίχσεων.

«Εδώ, ο ήλιος ανατέλλει το μεσημέρι. Τότε περνούν οι ακτίνες στη δυτική πλευρά», συμπλήρωσε κι εμείς διαπιστώσαμε ότι όντως ο ήλιος βρισκόταν ακόμα πίσω από το βουνό. Καθίσαμε στην παχιά σκιά του Υμηττού, ήπιαμε νερό, φάγαμε και πήραμε μερικές ανάσες ώστε να ξεκινήσουμε την κατάβαση...

Ελληνικό • Αργυρούπολη

Φτάσαμε αρκετά νωρίς στους πρόποδες του Υμηττού στην Αργυρούπολη. Μια ταμπέλα έγραφε: Πυροφυλάκιο Εθελοντικής Ομάδας Δασοπροστασίας και Πυρόσβεσης. Μπήκαμε στο πυροσβεστικό όχημά τους και κατευθυνθήκαμε σε ένα από τα παρατηρητήρια πυροφύλαξης κοντά στο γραφικό εκκλησάκι της Αγίας Ειρήνης.

«Αυτή η πλαγιά του Υμηττού πάντα ήταν βραχώδης, άγονη και άνυδρη», ξεκίνησε την περιγραφή του ο οδηγός του πυροσβεστικού. «Το ίδιο και ολόκληρη η Αργυρούπολη και το Ελληνικό. Την έλεγαν “εξορία του Αδάμ”! Την περίοδο της Τουρκοκρατίας, η περιοχή από την Αργυρούπολη μέχρι κάτω τη θάλασσα ανήκε στον Τούρκο πασά Χασάν Μπελίκ. Το 1830 αγοράστηκε από τον Περικλή Ζωγράφο και εκατό χρόνια μετά, δόθηκε με κλήρο σε πρόσφυγες από τον Πόντο. Πολλοί από αυτούς είχαν έρθει από τα Σούρμενα και την Αργυρούπολη του Πόντου. Γι’ αυτό και έδωσαν στις περιοχές αυτά τα ονόματα. Φτάνοντας, άνοιξαν πηγάδια κι έχτισαν τα πλινθόκτιστα χαμηλά σπίτια τους. Έπειτα, έφτιαξαν σχολεία για τα παιδιά τους. Πιο μετά, έγινε το αεροδρόμιο. Μόλις το 1937, ξεκίνησε να φτιάχνεται ο καρόδρομος που ένωνε το κέντρο της Αθήνας με τα νότια προάστια. Είναι η σημερινή λεωφόρος Βουλιαγμένης. Τότε, είχαν σκοπό να φτάσει ως τη Βουλιαγμένη. Για αρχή, όμως, έφτασε ως το αρχοντικό του πρίγκιπα Πέτρου στη Βούλα».

Το πυροσβεστικό όχημα σταμάτησε κι όλοι μας κατεβήκαμε. Παντού γύρω βλέπαμε νεαρά δεντράκια με τα στηρίγματά τους που τα φύτεψαν παιδιά, όπως μας είπε ο οδηγός.

Αχ, να μπορούσα να είμαι κι εγώ σε μια δεντροφύτευση! σκέφτηκα όσο περπατούσα ανάμεσα από τα μικρά δεντράκια. Καθένα είχε και μια καρτελίτσα που έγραφε το είδος και την ημέρα που φυτεύτηκε. Βγήκα απότομα από τις σκέψεις μου. Ένας μικρός σκαντζόχοιρος είχε εμφανιστεί μπροστά μου!

«Ανθή, μείνε ακίνητη! Είναι φοβισμένος!» είπε η θεία Αγάπη.

Σταμάτησα αμέσως να κινούμαι. Τον κοίταζα μόνο. Με απαλές κινήσεις, άφησα κάτω ένα κομμάτι φρούτου και πισωπάτησα αργά αργά μην τον τρομάξω. Το ζωάκι μύρισε τη μυρωδιά του κι ήρθε. Με τα δυο του χέρια έπιασε το φρούτο, το μασούλησε όλο κι έφυγε τρέχοντας.

«Τι ωραία θα ήταν να τον παίρναμε μαζί μας...» είπα όσο κατηφορίζαμε. Όμως ξέρω! Αγάπη είναι να αφήνεις κάθε ζωάκι στον τόπο που ζει, όχι να το φυλακίζεις.

Βάρη • Βούλα • Βουλιαγμένη

Οι διακοπές έφταναν πια στο τέλος τους. Τελευταία μέρα σήμερα και θα πηγαίναμε ακόμα πιο νότια, εκεί όπου η θάλασσα του Σαρωνικού αγκαλιάζει τον Υμηττό.

Πρώτη στάση ο Κρεμασμένος Λαγός, στη Βούλα. Ο θρύλος λέει ότι κάποτε ένας κάτοικος είδε ένα κομμάτι από φλοιό δέντρου που έμοιαζε με λαγό. Πέρασε ένα σκοινί, το κρέμασε σε ένα δέντρο και από τότε, όποιος τον ρώταγε πού πηγαίνει, απαντούσε “στον Κρεμασμένο Λαγό”. Καθώς κατηφορίζαμε, βλέπαμε τα νεαρά δέντρα δεξιά και αριστερά να δημιουργούν μια είσοδο. Στην κατάληξή τους μας περίμενε ένα μονοπάτι που οδηγούσε στο Σπήλαιο της Συκιάς.

«Το σπήλαιο ήταν άγνωστο», μας είπαν όσο περνούσαμε κοντά από την περίφραξη του χώρου, «μέχρι που η οροφή του κατέρρευσε και εμφανίστηκε τι υπήρχε από κάτω. Με τα χρόνια, στο σπήλαιο φύτρωσε αυτή η τεράστια συκιά!»

Το θέαμα του δέντρου μας στο σπήλαιο ήταν εντυπωσιακό. Παρακάτω, ήταν το Σπήλαιο του Νυμφολήπτου και το Σπήλαιο Σαλίγκαρος, στη Βάρη.

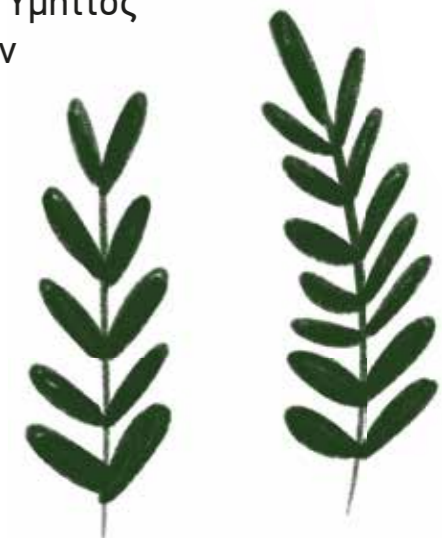
«Το Σπήλαιο του Νυμφολήπτου, δηλαδή του νεραϊδοπαρμένου, λέγεται και Σπήλαιο Πανός, επειδή ήταν ναός για τον θεό Πάνα αλλά και για τις Νύμφες και του Απόλλωνα, και Σπήλαιο Αρχεδήμου, επειδή αυτός, τον 5ο αιώνα π.Χ., το διακόσμησε. Λάξευσε παραστάσεις στα τοιχώματά του και σκαλοπάτια για να κατεβαίνεις».

Για το τέλος, η θεία Αγάπη μάς φύλαγε μια έκπληξη. Ήμασταν ήδη δίπλα στη θάλασσα, όταν έστριψε σε έναν ανηφορικό δρόμο. Ένα στενάκι μάς οδήγησε ψηλά, κοντά σε έναν γκρεμό. Η θέα στη θάλασσα ήταν υπέροχη. Μπροστά στα πόδια μας, όμως, ανάμεσα στα βράχια, εμφανίστηκε μια λίμνη.

«Η λίμνη της Βουλιαγμένης!» είπε η θεία εισπνέοντας βαθιά. «Η λίμνη με το υφάλμυρο νερό εμφανίστηκε όταν το κομμάτι του βουνού έπαθε καθίζηση. Πέρα από τον βυθό της λίμνης, είναι το μεγαλύτερο υποβρύχιο σπήλαιο με μια ιαματική πηγή και έναν τεράστιο σταλαγμίτη. Από εκεί ξεκινά η μεγαλύτερη σήραγγα της Ευρώπης με τόσες διακλαδώσεις, που φτιάχνουν έναν πραγματικό λαβύρινθο! Παλιά έλεγαν ότι εκεί κατοικούν νεραίδες...»

Μείναμε μαγεμένες να κοιτάζουμε τη γαλαζοπράσινη λίμνη και την απέραντη θάλασσα, με τον φιδίσιο δρόμο ανάμεσά τους. Πίσω απλωνόταν ο Υμηττός και ένα καλοκαίρι γεμάτο εμπειρίες. Πριν φύγουμε, είχαμε και έναν τελευταίο επισκέπτη. Μια αλεπού. Φάνηκε να μη φοβάται. Μας κοίταζε και ερχόταν κοντά. Γεμίσαμε το μπολάκι που υπήρχε με φρέσκο νερό και μείναμε μακριά να τη θαυμάσουμε.

«Αντίο, ξαπλωτέ γίγαντα...» είπα χαμηλόφωνα και μπήκα στο αυτοκίνητο της θείας για να επιστρέψουμε.

Ποιος είναι ο Σ.Π.Α.Υ.;

- Σ.Π.Α.Υ. = Σύνδεσμος Προστασίας και Ανάπτυξης Υμηττού.
- Ιδρύθηκε το 1992, με σκοπό την προστασία του δάσους του Υμηττού από τις φυσικές και ανθρώπινες απειλές.
- Περισσότερες πληροφορίες, στην ιστοσελίδα www.spay.gr.

Θέλεις να μάθεις ορισμένες από τις πολλές ασχολίες του;

- Φροντίδα και καθαριότητα του βουνού.
- Αναδασώσεις-Δεντροφυτεύσεις.
- Απομάκρυνση χαμηλής υποβλάστησης.
- Κλαδέματα και επιλεκτικές υλοτομίες για λόγους πρόληψης.
- Συντήρηση δασικών δρόμων.
- Συντήρηση και ενίσχυση υποδομών συστημάτων προληπτικής πυροπροστασίας.
- Πλήρωση δεξαμενών νερού για πυροπροστασία.
- Απομάκρυνση ογκωδών αντικειμένων και σκουπιδιών.
- Ενίσχυση εθελοντών με πυροσβεστικό εξοπλισμό και μέσα ατομικής προστασίας.
- Συντήρηση και επισκευή πυροσβεστικών οχημάτων και λοιπών μηχανημάτων έργου.
- Συντήρηση αναμεταδοτών και ραδιοδικτύου Σ.Π.Α.Υ.
- Δημιουργία πεζοπορικών διαδρομών.
- Ενημέρωση και εκπαίδευση για το περιβάλλον του Υμηττού.
- "Smart Υμηττός" με νέες τεχνολογίες προστασίας του βουνού.

Ήξερες ότι...

- Ο Υμηττός αποτελεί ένα από τα βουνά που περικλείουν το λεκανοπέδιο της Αττικής και το χωρίζει από τα Μεσόγεια.
- Είναι το πιο κοντινό βουνό από το κέντρο της Αθήνας, μόλις 8 χιλιόμετρα από την πλατεία Ομονοίας.
- Έχει μέγιστο ύψος 1.024 μέτρα και συνολικό μήκος 20 χιλιόμετρα.
- Η έκτασή του είναι περίπου 81.000 στρέμματα. Αρχίζει από εκεί όπου τελειώνει η Πεντέλη και φτάνει σχεδόν ως τη θάλασσα, μετά τη Βούλα.
- Μερικοί άνθρωποι άρχισαν να επεμβαίνουν στο δάσος. Πυρκαγιές, βοσκή, παράνομες υλοτομίες, ρίψη σκουπιδιών, τοποθέτηση κεραιών, εγκαταστάσεις δημοσίων φορέων, λατομεία, οικισμοί είναι οι ενέργειες που έκαναν τον Υμηττό να «πληγωθεί» και άλλαξαν το τοπίο του, κάνοντας την αποκατάστασή του δύσκολη και δαπανηρή.

Θυμήσου ότι...

Είσαι πολύ σημαντικός για το περιβάλλον. Μπορείς κι εσύ να βοηθήσεις στην προστασία του Υμηττού.

Μερικοί τρόποι για να το πετύχεις:

- Μην πετάς σκουπίδια στη φύση. Χρησιμοποίησε τους κάδους. Κράτα τον Υμηττό καθαρό.
- Βοήθησε στην ανακύκλωση.
- Χρησιμοποίησε το ποδήλατο για τις μετακινήσεις σου. Βοήθησε στο να είναι καθαρή η ατμόσφαιρα.
- Τα δέντρα είναι πολύτιμα, μην τα καταστρέφεις (μην τα κόβεις).
- Μην ανάβεις φωτιά στο δάσος.
- Ενημέρωσε την οικογένεια, τους φίλους, τους δασκάλους, τους συμμαθητές, τους γείτονες και όσους περισσότερους ανθρώπους μπορείς για όλα αυτά τα μικρά πράγματα που μπορούν να σώσουν τον Υμηττό.

Δεν ξεχνώ πως...

Μαθαίνοντας για το περιβάλλον, αλλάζουμε το μέλλον!

Μαριάννα Κουμαριανού

Γεννήθηκε στο Κάρντιφ της Ουαλίας τον Ιούλιο του 1980 και μεγάλωσε στην Αθήνα. Έχει σπουδάσει παιδαγωγικά και μουσική. Στο συγγραφικό της έργο συγκαταλέγονται βιβλία τα οποία απευθύνονται σε παιδιά, καθώς και ποιητικά έργα. Το βιβλίο της *Η συντροφιά του λόφου* (2013) απέσπασε το βραβείο πρωτοεμφανιζόμενης συγγραφέως από τον Κύκλο του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου (IBBY). Έχει σταθερή παρουσία με κείμενα, άρθρα και παρουσιάσεις βιβλίων σε έντυπα και διαδικτυακά περιοδικά. Από τις εκδόσεις Καλέντη κυκλοφορούν επίσης τα βιβλία της, στη σειρά Μικρές Ιστορίες για Μεγάλα Γεγονότα, *Γιαννούλης Χαλεπάς - Παραμύθι από μάρμαρο* και *Δέλτα όπως Διδώ - Μικρασιατικές Μνήμες*, το οποίο έχει συμπεριληφθεί στη Χρυσή Λίστα της Elniplex, καθώς και το εικονογραφημένο παραμύθι *Ο δράκος που έπλεκε λέξεις*.

Μαριάννα Φραγκούλη

Γεννήθηκε και ζει στην Αθήνα. Σπούδασε sketch, comic και cartoon στον ΑΚΤΟ και στη συνέχεια εξειδικεύτηκε στην εικονογράφηση παιδικών βιβλίων. Έχει εικονογραφήσει περισσότερα από 30 βιβλία έως σήμερα και έχει συνεργαστεί με αρκετούς εκδοτικούς οίκους. Τον Ιανουάριο του 2016 συμμετείχε σε έκθεση ζωγραφικής στη Δημοτική Πινακοθήκη του Πειραιά, ενώ παράλληλα δίδασκε ζωγραφική σε ολιγομελή τμήματα για παιδιά. Δημιουργεί φανταστικούς φίλους και ήρωες που ξεπηδούν μέσα από όμορφες ιστορίες και διαθέτει μια σειρά από δικά της σχέδια prints κ.ά. στο site της www.mariannafragouli.com.

